

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **E., s.r.o.** so sídlom v B., IČO: X., zastúpeného advokátskou kanceláriou T. K., s.r.o., so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanému **R. H.**, bývajúcemu vo V., za účasti vedľajšieho účastníka Z., so sídlom v P., IČO: X., zastúpeného JUDr. I. Š., advokátom so sídlom vo S., **o zaplatenie 1 108,66 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 27 C 96/2012, o dovolaní vedľajšieho účastníka proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo 17. februára 2014 sp. zn. 11 Co 287/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Z., so sídlom v P., IČO: X. je povinné zaplatiť žalobcovi do 3 dní náhradu trov dovolacieho konania 82,28 € na účet advokátskej kancelárie T. K., s.r.o., so sídlom v B., IČO: X..

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom z 8. marca 2013 č.k. 27 C 96/2012-134 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 108,66 € s príslušenstvom a nahradiť mu trovy konania.

Proti uvedenému rozsudku podalo odvolanie Z., so sídlom v P., IČO: X. (ďalej len „H.“), ktoré ešte pred rozhodnutím súdu prvého stupňa vo veci samej vstúpilo do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného.

Krajský súd v Žiline uznesením zo 17. februára 2014 sp. zn. 11 Co 287/2013 odvolanie odmietol a H. uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že žalovaný, ktorý sám odvolanie nepodal, bol súdom prvého stupňa

vyzvaný, aby sa vyjadril, či súhlasí s odvolaním H.. Žalovaný ale na túto výzvu nereagoval. Odvolací súd vzhľadom na to dospel k záveru, že H., ktoré svoju procesnú legitimitáciu odvodzuje od účastníka konania, nebolo oprávnené podať odvolanie. Odvolací súd tiež poznamenal, že v danom prípade nejde o vec, kde z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, preto oprávnenie H. podať odvolanie nevyplýva ani z § 201 ods. 1 O.s.p. Z týchto dôvodov odvolací súd odvolanie H. odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. ako podané tým, kto ho nebol oprávnený podať.

Proti uvedenému uzneseniu podalo H. dovolanie s tým, že v konaní mu bola odňatá možnosť konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Uviedlo, že názor, na ktorom spočíva napadnuté rozhodnutie, sa prieči záverom, ku ktorým dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v rozhodnutiach sp. zn. 3 Cdo 188/2012, 3 Cdo 280/2013 a 3 Cdo 137/2013. Nevyjadrenie sa žalovaného k otázke, či súhlasí s odvolaním H., nebolo možné považovať za nesúhlas žalovaného s podaním odvolania. Právne závery odvolacieho súdu nemajú preto oporu v zákone. Z týchto dôvodov H. žiadalo napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne. Podľa jeho názoru, a to aj s poukazom na niektoré rozhodnutia najvyššieho súdu (napríklad sp. zn. 7 Cdo 151/2012, 6 Cdo 30/2012, 3 Cdo 295/2013, 8 Cdo 63/2013 a 6 Cdo 77/2014), nedošlo v danom prípade k procesnej nesprávosti, ktorú odvolaciemu súdu vytýka H., resp. z ktorej H. vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania. Žiadal preto dovolanie zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Vyjadrenie žalobcu k dovolaniu bolo doručené H.; H. sa k tomuto vyjadreniu žalobcu písomne nevyjadrilo.

Najvyšší súd ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas subjekt, ktorý bol účastníkom odvolacieho konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením.

Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolateľ napadol dovolaním uznesenie, ktoré nemá znaky uvedené v týchto ustanoveniach. Dovolanie H. preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

So zreteľom na obsah dovolania a tiež § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Dovolateľ vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Vedľajší účastník namieta, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Vedľajší účastník odňatie možnosti konať pred súdom dáva do súvislosti s postupom odvolacieho súdu, ktorý odmietol jeho odvolanie ako podané neoprávnenou osobou (§ 218

ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Dovolací súd preto skúmal, či odmietnutie odvolania H. odvolacím súdom vykazuje znaky procesného postupu odnímajúceho možnosť pred súdom konať.

Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je (§ 93 ods. 1 O.s.p.). Ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu (§ 93 ods. 2 O.s.p.). Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh (§ 93 ods. 3 O.s.p.). V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O.s.p.). Účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník (§ 201 ods. 1 O.s.p.).

Právne názory najvyššieho súdu k otázke, či vedľajší účastník je oprávnený podať odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu aj vtedy, ak ho nepodá účastník, na strane ktorého vedľajší účastník vystupuje, sa postupne kryštalizovali a dotvárali.

Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 59/2009 uviedol, že legitimácia vedľajšieho účastníka na odvolanie je vo všeobecnosti daná, ak sa ním podporovaný účastník nevzdal práva podať tento opravný prostriedok alebo ak s odvolaním vedľajšieho účastníka nevyjadril nesúhlas. Ak podá odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa len vedľajší účastník, musí sa súd vždy zaoberať tým, či a aké stanovisko zaujal k tomuto odvolaniu účastník podporovaný vedľajším účastníkom. Pokiaľ tento účastník vyjadril v konaní svoju vôľu tým, že sa vzdal odvolania, nemôže ho podať ani vedľajší účastník. Ak sa účastník odvolania nevzdal, je súd v prípade, že odvolanie podal len vedľajší účastník, povinný vyzvať ním podporovaného účastníka na vyjadrenie, či dáva k tomuto odvolaniu súhlas. Ak účastník odmietne takýto súhlas vedľajšiemu účastníkovi udeliť, je odvolanie vedľajšieho účastníka neúčinné, čo má za následok, že dovolací súd odmietne jeho odvolanie ako podané

osobou, ktorá na odvolanie nie je oprávnená. Na týchto záveroch spočívajú aj ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu (viď napríklad sp. zn. 8 Cdo 63/2013).

Uznesením sp. zn. 3 Cdo 188/2012 (R 62/2014) najvyšší súd reagoval na množiace sa prípady, v ktorých občianske združenia na ochranu spotrebiteľa v obrovskom množstve a často len paušálne vstupovali do konaní, v ktorých išlo o práva zo spotrebiteľských vzťahov. Podstatným tu bol záver najvyššieho súdu, v zmysle ktorého ani vedľajší účastník uvedený v ustanovení § 93 ods. 2 O.s.p. sa nesmie účastníkovi konania nanucovať a v konaní vystupovať proti vôli hlavného účastníka. Súd je preto povinný zisťovať, aký postoj zaujíma ním podporovaný účastník. Z ustanovenia § 93 O.s.p. nemožno žiadnym spôsobom vyvodiť, že by vedľajší účastník mohol v konaní vystupovať napriek nesúhlasu „ním podporovaného“ účastníka; svoj nesúhlas s vedľajším účastníctvom tento účastník nemusí ani odôvodňovať. Je pojmovo vylúčené, aby účastník konania bol pred súdom podporovaný niekým, účast' ktorého v konaní si neželá. S podobným odôvodnením prijímal najvyšší súd právne závery aj v skutkovo a právne obdobných veciach, napríklad v konaní sp. zn. 3 Cdo 137/2012, 3 Cdo 280/2013, 3 Cdo 295/2013.

Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 7 Cdo 151/2012 posudzoval prípad, v ktorom podalo odvolanie združenie na ochranu spotrebiteľa – vedľajší účastník podporujúci takého účastníka konania, ktorý nemal ani spôsobilosť mať práva a povinnosti ani spôsobilosť byť účastníkom konania. Keďže takáto osoba nemohla byť nositeľom procesného práva na podanie odvolania, nemohla ani vysloviť súhlas s odvolaním vedľajšieho účastníka.

V konaní vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 3 Cdo 384/2012 podalo odvolanie združenie na ochranu spotrebiteľa, avšak účastník, ktorého v konaní podporovalo, nepodal ani odvolanie, ani vyjadrenie k odvolaniu. Súd ho na vyjadrenie sa k odvolaniu ani nevyzval. Najvyšší súd v uznesení z 27. februára 2014 sp. zn. 3 Cdo 384/2012 konštatoval, že ustanovenie § 93 ods. 4 O.s.p. dopadá na situácie, v ktorých si navzájom odporujú „úkony“ vedľajšieho a hlavného účastníka. Takéto posúdenie neprichádza teda do úvahy vtedy, ak vedľajším účastníkom konania podporovaný účastník žiadny úkon neurobí. Úkonom (konaním) nie je nekonanie účastníka.

V uznesení zo 7. mája 2014 sp. zn. 6 Cdo 77/2014 najvyšší súd uviedol, že ak nejde o situáciu vyplývajúcu z § 201 veta druhá O.s.p., tak nesúhlas účastníka s odvolaním

vedľajšieho účastníka vystupujúceho na jeho strane má za následok odmietnutie odvolania podaného vedľajším účastníkom. Dispozičná zásada, charakterizujúca sporové občianske súdne konanie, znamená totiž zásadne povinnosť súdu rešpektovať vôľu neúspešného účastníka konania nepokračovať v spore iniciovaním opravného konania na základe odvolania podaného vedľajším účastníkom. Rovnaký následok treba vyvodit' zo situácie, ak (hlavný) účastník konania napriek výzve súdu, či súhlasí s odvolaním podaným vedľajším účastníkom vystupujúcim na jeho strane, v rozpore so zásadou *vigilantibus scripta sunt* (nech si každý stráži svoje práva) zostane nečinný. Zásade spravodlivej ochrany práv zodpovedá, aby sa takáto pasivita účastníka prejavila v procesnom dôsledku, ktorým je nezačatie opravného konania.

V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd poznamenáva, že pokiaľ vo veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 3 Cdo 384/2012 súd (hlavného) účastníka podporovaného vedľajším účastníkom vôbec nevyzval, aby sa vyjadril k účasti vedľajšieho účastníka, v preskúmanavej veci bola žalovanému takáto výzva doručená do vlastných rúk (č.l. 175 spisu). To považuje dovolací súd za určujúcu okolnosť pre posúdenie oprávnenia H. podať v danej veci odvolanie. Ak súd prvého stupňa vytvoril takémuto účastníkovi (subjektu, o práva a povinnosti ktorého v konaní bezprostredne ide), ktorý sám odvolanie nepodal, náležitú procesnú možnosť, aby sa vyjadril k odvolaniu podanému vedľajším účastníkom, účastník ale zostal pasívny a túto možnosť nevyužil, je opodstatnený záver, že samotný účastník sa k procesnému úkonu vedľajšieho účastníka (t.j. odvolaniu H.) stavia negatívne a nemá záujem, aby v odvolacom konaní bola preskúmaná správnosť prvostupňového rozhodnutia.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že procesný postup, v rámci ktorého odvolací súd odmietol odvolanie H. podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p., nemal za následok odňatie možnosti H. konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Správnosť nasmerovania tohto postupného trendu v rozhodovaní najvyššieho súdu, naznačeného aj vo vyššie uvedených rozhodnutiach (t.j. aby vedľajší účastník, na ktorého sa nevzťahuje ustanovenie § 201 ods. 1 O.s.p., bol oprávnený podať odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa len ak s tým výslovne súhlasí ním podporovaný účastník), sa potvrdila aj prijatím novely Občianskeho súdneho poriadku účinnej od 1. januára 2015. V zmysle § 93 ods. 6 O.s.p. v znení od uvedeného dňa totiž vedľajší účastník vtedy,

ak z právneho predpisu nevyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie alebo dovolanie len so súhlasom účastníka, popri ktorom sa zúčastňuje na konaní.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania H. nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, najvyšší súd jeho dovolanie odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti H., ktoré úspech nemalo (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobca podal návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania a trovy vyčíslil; dovolací súd mu priznal náhradu trov spočívajúcu v odmene advokátskej kancelárie (ktorá ho zastupovala aj pred odvolacím súdom) za jeden úkon právnej služby poskytnutej vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu [§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil podľa § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky vo výške 61,87 € s 20 % DPH (12,37 €), čo s náhradou za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu (§ 16 ods. 3 vyhlášky, t.j.8,04 € s DPH) predstavuje spolu 82,28 €.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. augusta 2015

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Klaudia Vrauková